

Daniel - Comentarii Jean Koechlin

Daniel se distinge de ceilalți profeți prin câteva trăsături deosebite. Una dintre ele este că în cartea sa el îmbrățișează „timpurile națiunilor” (Luca 21.24b), cu alte cuvinte, această perioadă foarte lungă care se așterne între strămutarea în Babilon și restabilirea viitoare a lui Israel sub domnia lui Hristos. O altă trăsătură o constituie faptul că acest om al lui Dumnezeu ne vorbește și prin exemplul său. Câte lecții prețioase putem învăța împreună cu el! Cea dintâi dintre acestea este hotărârea fermă de inimă de a nu se întina... (v. 8). Ca tânăr străin adus la curtea unui monarh păgân, el ar fi putut găsi destule scuze pentru a se conforma regimului imperial (contrar rânduielilor legii). Și ce mai rămăsese din cultul iudaic, de vreme ce o parte din vasele templului distrus se aflau la Babilon? (v. 2). Nu era el însuși doar un captiv, obiect al unei bunăvoințe speciale, din moment ce, disprețuind bucatele împăratului, prin faptul că le refuzase, ar fi trebuit să atragă într-un mod periculos atenția asupra lui și asupra prietenilor săi? Pentru acest om al credinței însă, nici dificultățile personale, nici mediul ostil, nici falimentul cultului iudaic nu răpesc, orice-ar fi, autoritatea cuvântului Dumnezeuului său. Dragi prieteni, are acest Cuvânt aceeași valoare și pentru noi? Atunci să fim la fel de atenți ca și acești tineri, pentru a elimina din „regimul” nostru tot ceea ce poate să ne întineze trupul și duhul (2 Corinteni 7.1).

Dacă noi nutrim dorința de a fi credincioși, atunci putem conta întotdeauna pe ajutorul Domnului pentru aceasta. El este stăpân pe împrejurările noastre, iar când noi luăm în mod curajos poziție pentru Domnul, El nu va permite, din pricina gloriei Sale, ca noi să fim făcuți de rușine în fața lumii. „Pe cei care Mă onorează îi voi onora” – este promisiunea Sa de neschimbat (1 Samuel 2.30). Pentru Daniel și pentru tovarășii săi, Dumnezeu intervine aici în două moduri. În primul rând, îi creează lui Așpenaz o dispoziție de inimă pentru a fi favorabil (comp. cu istoria lui Iosif: Geneza 39.21). În al doilea rând, El permite ca aspectul fizic al celor patru tineri să justifice schimbarea hranei. Pe plan spiritual, unii tineri credincioși care se află la studii se găsesc poate în aceeași situație cu a lui Daniel și a celor trei prieteni ai săi. Din punct de vedere omenesc, abținerea de la anumite surse de instrucții și culturi, considerate acum ca fiind indispensabile, i-ar pune în inferioritate față de tovarășii lor. Dacă ei renunță la acestea prin credință, binecuvântarea de sus le este asigurată. Așa a fost cu acești patru studenți: ei și-au trecut în mod strălucit examenul și vor fi apoi martori credincioși pentru Dumnezeu, în timp ce despre alți tineri nu vom mai auzi vorbindu-se nimic (Psalmul 119.98-100).

Cât de mult se aseamănă vremea lui Daniel cu cea a lui Iosif! Dumnezeu îi vorbește lui Nebucadnețar, precum lui Faraon odinioară, prin intermediul viselor profetice (Geneza 41). Iar cel pe care El îl pregătește să interpreteze visele este și de data aceasta tot un tânăr captiv de neam din Israel. Faptul că Daniel s-a ferit de orice necurăție (comp. cu Geneza 39) este ceea ce l-a învrednicit să fie ales pentru a revela tainele lui Dumnezeu. Iar în aceeași măsură în care și noi ne vom păstra neîntinați de lume, Domnului îi va face plăcere să ne instruiască și să se slujească și de noi. Remarcăm cum Daniel rămâne în umbră până când incapacitatea oamenilor de a înțelege gândurile lui Dumnezeu este constatată cum se cuvine. Caldeenii înșiși afirmă: „Nu este niciun om ... care să poată arăta lucrul acesta ... decât dumnezeii...” (v. 10, 11; capitolul 5.11). Ei nu fac altceva decât să-și recunoască ignoranța, precum altădată vrăjitorii Egiptului (Exod 8.19). Concluzia caldeenilor ar fi trebuit să-l umilească și să-l încurce pe monarhul orgolios, dar din contră! Cuprins de o mare mânie, el poruncește să fie uciși toți înțelepții. Prin contrast, versetul 14 scoate în evidență prudența și buna judecată a lui Daniel. El cere să se rezerve un timp pentru a putea aduce toată această problemă înaintea lui Dumnezeu.

Să observăm înlănțuirea: „Atunci” Daniel s-a rugat cu prietenii lui (v. 17, 18)... „Atunci taina a fost descoperită lui Daniel”. „Atunci Daniel l-a binecuvântat pe Dumnezeul cerurilor” (v. 19). Să facem cunoscut lui Dumnezeu cererile noastre este cea dintâi îndatorire a noastră, „în orice” (Filipeni 4.6). Apoi Daniel îi pune în temă și pe cei trei prieteni ai săi, pentru a i se alătura în rugăciune. Ce mare privilegiu este acesta, să poți împărtăși o greutate cu prieteni creștini și să o poți aduce înaintea Domnului împreună cu ei! Și ce eficacitate deosebită este legată de aceasta, pentru că, în felul acesta, devenim beneficiarii promisiunii Sale categorice (Matei 18.19)! Dumnezeu nu poate rămâne surd la rugăciunile acestor oameni care se tem de El. Îi descoperă taina robului Său (Psalmul 25.14). Un altul poate că ar fi alergat degrabă la împărat. Pentru Daniel însă, un lucru este de cea mai mare urgență: să-l mulțumească Dumnezeului Său și să-l aducă închinare (comp. cu Geneza 24.26). Numai după aceea el este condus la Nebucadnețar. Și vedem strălucind din nou una dintre cele mai frumoase trăsături ale acestui om al lui Dumnezeu: smerenia sa. Ca și Iosif (Geneza 41.16), Daniel se șterge pe sine, pentru a-l atribui toată gloria doar lui Dumnezeu (v. 30; cap. 1.7). Dragi credincioși, câtă vreme Domnul a găsit cu cale să ne folosească pentru o slujbă, să învățăm să ne ștergem pe noi, pentru a-l lăsa Lui toate meritele pentru aceasta și toate roadele.

Într-un mod impresionant de concis, istoria națiunilor îi este prezentată împăratului prin această ciudată statuie de om, constituită din cap până-n picioare din metale diferite. Capul de aur reprezintă cel dintâi imperiu universal, cel al Babilonului, înființat după ce Dumnezeu Și-a retras tronul din mijlocul lui Israel. Strălucitoare, dar de scurtă durată, această monarhie a făcut loc împărăției medo-persane (pieptul de argint) căreia, la rândul ei, i-a succedat imperiul grec al lui Alexandru (pânțele și coapsele de aramă). În sfârșit, pulpele și picioarele personajului evocă un al patrulea imperiu, tare ca fierul, brutal, distrugător, în care nu ne este greu să recunoaștem imperiul roman. Istoria lui – începând cu invaziile barbare, moment când a îmbrăcat cea dintâi formă a sa – este în prezent întreruptă de ceea ce numim „paranteza Bisericii”. Potrivit profeției însă, acest imperiu va trebui în curând să fie reconstituit, pentru puțină vreme. Va fi în el un element de slăbiciune, sugerat prin amestecul lutului cu fierul (cei zece împărați distincți ai fiarei romane; Apocalipsa 17.12), ceea ce îl va face vulnerabil (v. 41, 42). Atunci piatra desprinsă fără mână, adică introducerea Împărăției lui Hristos, va pune capăt dominației omului „care este din țărână” (Psalmul 10.18), spre fericirea acestuia.

Pentru a le da un centru religios comun acelor popoare disparate peste care domnea, Nebucadnețar a înălțat o colosală statuie de aur în câmpia Dura. Acest act de idolatrie este simbolic. El evocă ceea ce stăpânește inima oamenilor: 1. statuia este din aur, metal care este obiectul unei venerații universale; 2. are forma unui om și, în adevăr, acesta tinde să se adore pe sine, să se pună în locul lui Dumnezeu; 3. se aseamănă neliniștitor de mult cu chipul fiarei din timpul apocaliptic, căreia fiecare om va fi constrâns să i se închine, pentru a nu fi pedepsit cu moartea. Rămășița credincioasă a lui Israel se va afla atunci în cea teribilă punere la probă (Apocalipsa 13.15...). Șadrac, Meșac și Abed-Nego ilustrează această rămășiță. Va interveni oare Dumnezeu pentru a-i scăpa? Astfel răsuna sfidarea împăratului! Noi „n-avem nevoie să-ți răspundem asupra acestui lucru”, afirmă acești tineri (v. 16). Credința celui credincios nu trebuie să se justifice înaintea celor necredincioși. Aprobarea Domnului îi este de ajuns. Nici amenințările nu pot acum să-i abată pe acești trei martori de la ascultarea strictă de

Dumnezeu, după cum înainte nu reușise nici tentația bucatelor alese. După ce s-au arătat credincioși în lucrurile mici (cap. 1), ei se dovedesc acum a fi credincioși și în cele mari (Luca 16.10).

Acest capitol ne arată ceea ce credinciosul trebuie să facă, ceea ce Satan poate să facă, dar, de asemenea, și ceea ce Dumnezeu face. „Nu te teme ... Eu voi fi cu tine...; când vei umbla prin foc, nu vei fi ars și flacăra nu te va mistui”. Aceasta este promisiunea făcută în Isaia 43.1,2 rămășiței credincioase. Și Dumnezeu o va împlini. Aruncați în cuptor, cei trei nu numai că nu au suferit niciun rău, ci acolo ei au avut o minunată întâlnire. În misteriosul lor Însoțitor de moment îl recunoaștem fără dificultate pe Fiul lui Dumnezeu. Da, cuptorul încercării este un loc de privilegiată întâlnire între Domnul și ai Săi. În timp ce focul i-a nimicit pe oamenii numiți să-i arunce în flăcări pe cei condamnați, nici aceștia, nici nimic din ce le aparținea n-au prins nici măcar miros de foc. Un singur lucru este consumat în cuptor: legăturile care-i împiedicaseră (v. 25). Nu acesta este adesea rezultatul încercării pentru creștin? Îl eliberează de una sau de alta din legăturile cu care lumea îl înfășurase și îi permite să umble liber în compania Domnului Isus. Mânia împăratului a făcut loc consternării (v. 24). Acești martori tineri au știut, expunându-și viața, să-i demonstreze împăratului realitatea credinței lor și să-i dea o mărturie vizibilă despre Dumnezeul lor.

Acest paragraf reproduce fără vreun comentariu o proclamație a lui Nebucadnețar. Ce discurs, în adevăr cu totul diferit de cele pe care le pronunță de obicei șefii de stat! Mai curând asistăm aici în fața unei mărturii aduse înaintea tuturor locuitorilor lumii. În ce ne privește, în măsura noastră, nici noi să nu ne temem să rostim cu glas tare ceea ce Domnul a făcut pentru noi. Împăratul începe prin a-și aduce aminte de condiția sa de odinioară. Se afla în pace (v. 4) – însă pacea lui era una înșelătoare; prospera – însă viața unui om nu stă în bunurile lui (Luca 12.15); tot ceea ce Dumnezeu cel Preaînalt îi pusese în mâini nu folosisese decât pentru a-și hrăni orgoliul și mulțumirea de sine. Pentru a-l smulge din această falsă siguranță, i-a fost trimis un gând care a avut fericitul rezultat de a-l înspăimânta și de a-l tulbura (v. 5). Ce groază minunată! Neliniștea este deseori primul semn al lucrării lui Dumnezeu asupra unei conștiințe. Dar și de data aceasta, numai după ce a epuizat toate resursele omenești: ghicitori, vrăjitori, caldeeni, cititori în stele..., și numai după ce neputința lor este dovedită din plin (2 Timotei 3.9), Nebucadnețar este dispus să accepte interpretarea lui Daniel. El distinge în acesta „duhul dumnezeilor sfinți” (v. 8, 18; comp. cu Geneza 41.38). Singur Duhul lui Dumnezeu este Cel care poate să explice Cuvântul lui Dumnezeu (1 Corinteni 2.11).

Putem înțelege ușor lupta interioară care se dă în inima lui Daniel atunci când descoperă semnificația visului. A rosti adevărul în astfel de împrejurări echivala cu a se expune morții. Dar el nu se dă bătut. Sentimentul că a primit o misiune de la Dumnezeu îi dă curaj să dezvăluie înaintea ochilor împăratului cartea viitorului acestuia. Este un curaj care nu exclude nicidecum înțelepciunea și blândețea; el știe să vorbească într-un spirit de har, „dres cu sare” (Coloseni 4.6). Fie ca Domnul să ne încurajeze prin exemplul acestui slujitor credincios! Noi, cei care cunoaștem din Cuvânt care va fi soarta veșnică a păcătoșilor nepocăiți, să nu ascundem această parte grozavă a Adevărului, de teamă că vom displace oamenilor. Copacul cel mare, imagine a împăratului, reprezintă, de asemenea, lumea în general (vezi Ezechiel 31.3-9). Orgolioasă și prosperă (v. 4), ea este organizată pentru a satisface toate nevoile și toate poftele umanității. Umbra ei protectoare și „ramurile” ei felurite oferă fiecăruia locul său și hrana sa (v. 21). Lumea însă nu uită decât un singur lucru, că „Cel Preaînalt stăpânește” (v. 25). Astfel, judecata va veni asupra ei; Dumnezeu însă, prin Cuvântul Său, ne avertizează pe fiecare. „Rupe-o cu păcatele tale” ne spune el (v. 27) și împacă-te cu Dumnezeu (comp. cu Isaia 58.6,7)!

Răbdarea lui Dumnezeu i-a acordat împăratului douăsprezece luni pentru a o rupe cu păcatele sale (v. 27, 29). Vai, rădăcina lor tainică, mândria, nu a făcut decât ca acestea să crească peste măsură (cap. 5.20)! Vine ziua când Nebucadnețar însuși dă semnalul dezastrului său: el pronunță fraza nebunească prin care tinde să se facă egal cu Dumnezeu (v. 30). Nici n-a sfârșit de vorbit, că sentința divină și cade din cer ca un fulger, iar ceea ce este anunțat își găsește împlinirea „în același ceas” (v. 33). Cea mai impunătoare persoană de pe pământ își pierde rațiunea și este coborâtă la rangul unui dobitoc stupid. De fapt, supunerea față de voia lui Dumnezeu este singurul lucru care-l înalță pe om. De îndată ce împăratul învață să-și ridice ochii spre ceruri, este restabilit. El, cel care de la înălțimea palatului său trâmbișase puterea forței sale și gloria măreției sale, de acum înainte proclamă în fața întregului pământ: „Eu ... laud și înalț și preamăresc pe Împăratul cerurilor...”. Ce schimbare în inima acestui om, ieri un necredincios, astăzi un adorator! El recunoaște temeiul lecției pe care a învățat-o. Cel Preaînalt, care-l „înalță pe cel mai de jos dintre oameni” (v. 17b), îi „poate smeri pe cei care umblă cu mândrie” (v. 37; Luca 18.14). La această relatare, versetul 10 din Psalmul 2 poate veni ca o concluzie: „Și acum, împăraților, fiți înțelepți...”.

Vremea lui Nebucadnețar fusese marcată de persecuția celor credincioși (v. 3). Cea a succesorului său, Belșatar, se evidențiază, din contră, prin indiferență religioasă, prin abundență lesnicioasă și prin căutarea plăcerilor. În istoria lumii, asemenea perioade se tot succed și epoca noastră „luminată” și tolerantă se aseamănă mult cu cea a necredinciosului Belșatar. Creștinii nu mai sunt persecutați în țările noastre. Dumnezeu însă este insultat în alt mod; avem imaginea acestui alt mod prin acest ospăț. Pentru a-și împodobi masa, regele nelegiuit nu se teme să aducă vasele sfinte de la Templu. Și desfrăul continuă de minune ... până se petrece un lucru înspăimântător. Pe tenciuiala zidului, „în fața candelabrului” (comp. cu Numeri 8.2), o mână se arată, trasează câteva cuvinte, dispăre... Împăratul se îngălbenește, genunchii i se izbesc unul de altul; mai-marii sunt și ei înspăimântați. Ce înțelept va putea citi tragica scriere? (1 Corinteni 1.19). Prințul ușuratic și lumesc nu-l cunoaște pe Daniel (comp. cu Exod 1.8). Împărăteasa-mamă însă va ști să-l desemneze. Cum nici pe departe nu s-ar fi pus problema profetului, nici ea nu se afla la ospăț. Despărțirea de lume și discernământul spiritual merg împreună. Pe oamenii acestei generații însă, Dumnezeu îi avertizează nu prin mesaje misterioase, ci prin Cuvântul Său.

Este pentru a treia oară când, într-un moment critic, Daniel intră în scenă pentru a interpreta gândul lui Dumnezeu. Aici însă ne aflăm în cel din urmă sfert de ceas al istoriei Babilonului și omul lui Dumnezeu nu se folosește nicidecum de vreun menajament când este vorba să anunțe prăbușirea acestuia. Belșatar nu ținuse cont de mărturia tatălui său (v. 22). Acum lui Daniel nu-i revine altceva decât să-i traducă sentința irevocabilă. Trei cuvinte îi sunt suficiente lui Dumnezeu pentru a regla soarta Babilonului și a împăratului acestuia. „Mene, mene”, numărat și renumărat. Să admirăm această repetiție! Este ca și cum Dumnezeu cel drept își verifică cu grijă bilanțul înainte de a lua hotărârea finală (comp. cu Geneza 18.21). Cântărit! Ah, acest monarh ușuratic împreună cu demnitarii lui, „puși în cumpănă, ... sunt mai puțin decât o suflare” (Psalmul 62.9)! În final, împărțit! Cel Preaînalt, care „stăpânește peste împărăția oamenilor”, va da altuia împărăția (cap. 4.17). Istoria ne relatează cum Cyrus Persanul, deturnând cursul Eufratului (care traversează Babilonul), s-a servit de albia uscată a acestuia pentru a se introduce cu soldații în cetate, în puterea nopții, profitând de dezmațul din palat. Fie ca această istorie solemnă să ne slujească și nouă drept învățătură! Să veghem și să fim treji, pentru a nu fi surprinși la venirea Domnului.

Imperiul „capului de aur” a trecut într-o singură noapte. Prezent la formarea lui, Daniel a asistat și la căderea lui, șaptezeci de ani mai târziu. Și îl regăsim pe profet, bătrân la peste nouăzeci de ani, dominând evenimentele și persoanele. El nu este mai impresionat de strălucirea

omului, cum este de prăbușirea lui. Deși străin (atât din punct de vedere moral, cât și în sens propriu), el i-a slujit cu tot atâta conștiinciozitate și pe îngâmfatul Nebucadnețar, și pe lumescul Belșatar și, cum va face acum, pe slabul Darius (comp. cu 1 Petru 2.18...). Această fidelitate atrage asupra lui încrederea suveranului, dar totodată și invidia colegilor. Ei uneltesc împotriva lui, iar împăratul, indus în eroare de demersul lor ipocrit, își semnează decretul irevocabil. Daniel însă, slujitorul său atât de bun, n-a putut să se supună acestui decret. Și, în adevăr, a fost nevoie ca acest complot să fie ținut secret, pentru ca noi să putem afla că omul lui Dumnezeu avea un obicei sfânt. De trei ori pe zi, el îngenunchea în camera lui, pentru a-L chema pe Dumnezeul său (1 Împărați 8.48,50 și Psalmul 55.17). Dragi prieteni, noi astăzi putem să ne punem pe genunchi ori de câte ori dorim, fără să fim hărțuiți. Să facem uz de acest privilegiu, pentru a găsi în el, ca și Daniel, izvorul tainic al puterii și al înțelepciunii!

În groapa cu lei se reînnoiește minunea din cuptorul cu foc, de la capitolul 3. Omul lui Dumnezeu este cruțat de colții fiarelor, precum odinioară cei trei prieteni ai săi de arșița flăcărilor. Și Evrei 11.33,34 ne dezvăluie secretul lor comun: prin credință ... „au astupat gurile leilor, au stins puterea focului”. S-ar putea întreba cineva de ce Dumnezeu pe acești slujitori i-a scăpat, în timp ce pe alții i-a lăsat să-și piardă viața pe ruguri sau în arene, ca martiri (compară cu Evrei 11.37). Aceasta a fost, înainte de orice, pentru ca Dumnezeu să-Și arate puterea cu care i-a protejat pe martorii Săi; El Se găsește aici angajat vizavi de Darius. Acest episod din viața profetului corespunde cuvânt cu cuvânt experienței descrise în Psalmul 57 (v. 4, 5 și solemnul verset 6). Cât de mult ne face Daniel să ne gândim la Domnul Isus! Credincios de la început până la sfârșit, așa a fost Hristos. Era străin, despărțit de lume și totuși mereu gata să facă în ea un bine, să descopere gândul lui Dumnezeu. Ca și Daniel, El n-a oferit nicio ocazie pentru vreo acuzație și a fost condamnat fără motiv, tocmai din cauza credincioșiei Sale (comp. cu v. 4). Însă El a ieșit triumfător din moarte (acest domeniu al leului răcnind; Psalmul 22.13,21), care va fi partea celor răi. Da, glorie Răscumpărătorului nostru!

Să reținem schema cărții Daniel. În primele șase capitole l-am văzut pe acest om al lui Dumnezeu trăind: ni s-a derulat filmul vieții lui. În ultimele șase îl vom auzi vorbind: el va rosti profețiile sale. Este rândul lui Daniel să aibă un vis, a cărui temă generală este aceeași cu cea a visului lui Nebucadnețar din capitolul 2. De astă dată însă, cele patru monarhii succesive ale timpurilor națiunilor sunt văzute sub înfățișarea unor fiare. Babilonul este figurat prin leul cu picioare de vultur (comp. cu Ieremia 4.7; 49.19,22,30); Persia, prin ursul feroce; imperiul grec, prin leopardul rapid. Când însă este vorba de cea de-a patra fiară, care se ivește „însământătoare și îngrozitoare și nemaipomenit de puternică” (v. 7), nu există făptură atât de monstruoasă între animalele create pentru a i se putea prelua numele (cap. 2.40). Este vorba de imperiul roman, mai ales în forma pe care o va relua: cele zece coarne (sau zece împărați), cu cornul cel mic dominant. Acest din urmă corn îl reprezintă pe șeful imperiului, om vândut lui Satan, cu o inteligență fără pereche, pusă în slujba unei ambiții nemăsurate, proferând blasfemii... „Am privit, până la ce...” (v. 9; comp. cu capitolul 2.34). „Cel Bătrân de zile”, adică Însuși Dumnezeu, va distruge dintr-o dată această întrupare a spiritului rău, înainte să-l dea Fiului Omului „stăpânire și glorie și o împărăție” (v. 14).

Dacă aceste subiecte profetice ne par anevoioase, atunci să-l imităm pe Daniel, cel care a dorit să cunoască adevărul (v. 19) și care a întrebat pentru a-l afla (v. 16). Aceste evenimente atât de apropiate acum de noi trebuie să ne fie de maxim interes din motive cu atât mai multe. Întâi este vorba despre forma pe care o va lua, după răpirea Bisericii, lumea în care trăim. Și vedem deja foarte limpede conturându-se curente care converg spre acest înspăimântător tablou final: asuprire și violență (v. 19); negarea oricărei relații cu Dumnezeu (fiarele; citiți 2 Petru 2.12); preamărirea nebulă a omului (acest corn care se ridică proferând lucruri mari)... Apoi să nu uităm că martorii, numiți „sfinții locurilor preaînalte”, vor trece prin această perioadă tragică. Ei vor avea de suferit, vor fi asupriți (lit. „epuizați”: v. 25), însă după aceea vor primi împărăția și judecata (v. 18, 22; Apocalipsa 20.4). Iar ceea ce în versetul 14 l-a fost atribuit Fiului Omului îi va fi deopotrivă dat și poporului sfinților locurilor preaînalte (v. 27). Au fost călcați în picioare (v. 23) de „stăpânirile” răutății (v. 27). La rândul lor, vor primi această stăpânire atunci când Domnul, Cel care mai mult decât oricine a fost credincios până la moarte, Și-i va asocia pe ai Săi în har, ca să domnească împreună cu ei (Psalmul 149.5-9).

Noua viziune acordată lui Daniel înainte de sfârșitul celui dintâi imperiu (v. 1) privește deja raporturile dintre cel de-al doilea (Persia) și cel de-al treilea imperiu (Grecia sau Iavan), precum și evoluția finală a acestuia din urmă. Stăpânirea medo-persană (berbecul) trebuia să fie înlăturată și înlocuită de „țap”, adică de imperiul grec. La rândul său, acest imperiu urma să se destrame la moartea lui Alexandru, fiind împărțit între patru dintre generalii săi (v. 8). Punct cu punct, viziunea a fost în mod remarcabil confirmată de istorie. Apoi fără tranziție, trecând peste perioada actuală, profeția ne poartă înspre „timpul sfârșitului” (v. 17). În timp ce Occidentul va fi guvernat de „fiară” (cap. 7), un alt personaj deosebit de puternic se va ridica în Orient, în locul ocupat odinioară de unul dintre celelalte „coarne”. Este vorba despre Asirian, menționat de către alți profeți. Singura sa ambiție va fi să se mărească, să se înalțe tot mai mult. Se va întinde spre „(țara) cea frumoasă” (Israel) și, în neînfrișcata sa necredință, va lua de la Ierusalim închinarea către Dumnezeu. Nimic nu-l va egala în mândrie și în nebulă. Și totuși! ... A călca în picioare darurile cerești și jertfa lui Hristos, a arunca la pământ adevărul, acestea sunt deja atitudinea tuturor celor care astăzi reneagă credința (v. 9-12).

Îngerul Gabriel este numit să-i explice lui Daniel viziunea care l-a înspăimântat atât de mult. La sfârșitul vremurilor împărăției care va veni – cea din Nord, a imperiului grec – atunci când răutatea oamenilor va ajunge la culme (v. 23), se va ridica nu un corn, ci un împărat, numit Asirianul, diferit de cornul cel mic din capitolul 7. Acest om își va folosi inteligența extraordinară doar pentru a face răul (v. 24, 25) și, în cele din urmă, va cuteza să-L atace pe Hristos. Atunci va fi zdrobit prin intervenția directă a lui Dumnezeu (fără mână), în contrast cu istoria imperiilor, unde vedem cum Dumnezeu folosește pe câte unul pentru a-l înlătura pe altul (Iov 34.20). Acest capitol ne-a arătat așadar cum coarnele berbecului (imperiul mezilor și cel al perșilor) au fost frânte și înlocuite de cornul țapului (imperiul grec) și, în cele din urmă, de însuși împăratul îndrăzneț. Dumnezeu permite ca acest om să se înalțe, să-și elimine concurenții, să umple pământul cu isprăvile sale, însă finalul său este de a fi zdrobit (Proverbe 6.15). Istoria ne oferă deja un exemplu mult prea asemănător. Este vorba de Alexandru, zis cel Mare, cuceritorul aprig, mort la treizeci și trei de ani după ce subjugase un imens imperiu, și care ilustrează fără îndoială mai mult decât bine această parabolă a Domnului Isus: „Ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea și și-ar pierde sufletul?” (Matei 16.26).

Acest frumos capitol ni-l arată pe Daniel făcând uz de două resurse care sunt întotdeauna la dispoziția noastră: Cuvântul și rugăciunea. De astă dată nu printr-o viziune a fost învățat, ci cercetând Scripturile. Din ele a aflat: 1. că eliberarea lui Israel este aproape (v. 2; citiți Ieremia 29.10...); 2. pentru ce motive mâna Domnului lovise și risipise poporul și în ce condiții putea avea loc restabilirea (v. 11; citiți Levitic 26.40...); 3. atitudinea potrivită pentru ca Dumnezeu să asculte și să ierte (citiți 1 Împărați 8.47...). Cu fața spre Ierusalim, Daniel reia cuvânt cu cuvânt expresiile dictate de Solomon: „Noi am păcătuit și am făcut nelegiuire și am făcut ce este rău și ne-am răzvrătit...” (v. 5, 15; cap. 6.10). Însă nu numai că Daniel ne este prezentat ca ireproșabil, ci în plus el suferise de-a lungul unei întregi vieți de exil consecințele păcatului altora. Cu

toate acestea, mărturisește nelegiuirea ca fiind a lui; cufundat în durere și umilință în fața lui Dumnezeu, el ia asupra lui fărădelegile poporului său. Este ceea ce Hristos a făcut în mod desăvârșit. Fără a avea niciun păcat, El S-a încărcat cu ale noastre, le-a mărturisit ca fiind păcatele Sale, suferind singur în locul nostru pedeapsa pe care am fi meritat-o noi (Psalmul 40.12).

Daniel nu mai acționează aici în calitate de profet (comp. cu v. 6). El devine mai degrabă avocatul lui Israel și știe să găsească argumentele potrivite pentru a atinge inima lui Dumnezeu. Îi cere să intervină ... „pentru dragostea Domnului” (v. 17): „pentru multele Tale îndurări” (v. 18), „pentru Tine, ... pentru că cetatea Ta și poporul Tău se numesc după Numele Tău” (v. 19; comp. cu Psalmul 25.11 și cu Levitic 22.32). O astfel de rugăciune îi este plăcută lui Dumnezeu, care Se grăbește să răspundă la ea. Mesagerul este din nou Gabriel, același care va fi ales pentru a anunța nașterea Mântuitorului și a precursorului Său (Luca 1.19,26). Aici însă îngerul nu este trimis să transmită nici pe departe un mesaj fericit. El îi luminează mintea lui Daniel cu privire la:1. Respingerea lui Mesia după 69 (7+62) de săptămâni de ani – a acestor 483 de ani (69×7) care vor fi socotiți de la începerea reconstruirii Ierusalimului, în timpul lui Neemia;2. Distrugerea cetății și a templului de către romani sub Titus (v. 26);3. În sfârșit, într-un timp încă viitor, tragica respingere comisă de iudeii orbiți de Satan și primirea, în locul lui Hristos, a unui „pustiitor”, Antihristul (v. 27). În capitolul 24 din Matei, versetul 15 și următoarele, Domnul Isus confirmă cu solemnitate profețiile lui Daniel.

Uneori Dumnezeu răspunde imediat la rugăciunile alor Săi. În capitolul 9.21, cuvântul Său a ajuns la Daniel pe când el încă se ruga. Alteori, dimpotrivă, ca în acest capitol, El amână intervenția Sa, pentru a testa cât de reale sunt dorințele noastre, cât de perseverentă este credința noastră. Dar chiar dacă uneori trebuie să ne rugăm mult timp înainte de a fi împlinită rugăciunea, niciodată să nu tragem concluzia din aceasta că Dumnezeu nu ascultă (1 Ioan 5.15). El îi spune lui Daniel că rugăciunea lui a fost auzită încă din prima zi. Acest verset 12 ne dezvăluie starea morală plăcută lui Dumnezeu, care este, am putea spune, cheia comunicării cu cerul. Să reținem secretul lui Daniel: el și-a pus inima să înțeleagă și să se smerească. Comparând viziunea din versetele 5 și 6 cu cea a apostolului Ioan în Patmos (Apocalipsa 1.13-16), înțelegem că Acela care apare aici încărcat cu atributele dreptății suverane nu poate fi altul decât „Unsul” cel „nimicit” (cap. 9.26) care va fi, de asemenea, glorificat. Într-o astfel de prezență, cel mai evlavios dintre oameni este paralizat de o spaimă mortală. (Pentru a putea fi un canal al revelațiilor divine, trebuie ca mai întâi moartea să-și fi făcut lucrarea în noi – 2 Corinteni 4.12.) Dar același cuvânt al harului vine să-l liniștească și pe Daniel, cum mai târziu o va face și față de Ioan: „Nu te teme”, „nu te teme de nimic, om preaiubit” (v. 12, 19).

Pentru a putea înțelege partea vizibilă a profeției (cap. 11), capitolul 10 ne întâmpină ajutându-ne să întrevădem latura ei ascunsă, care este corespondentul ceresc al acestor evenimente de pe pământ. Mai-marii acestei lumi, deși se cred liberi, seamănă cu niște marionete; ei sunt dirijați din sfere mai înalte, de către „căpetenia autorității” satanice, prin intermediul acestor „fii” care se numesc patimi (Efeseni 2.2). Dumnezeu însă are de asemenea legiunile Sale de îngeri cu conducătorii lor (Evrei 1.14). Și, lucru minunat, noi putem, prin rugăciunile noastre, să punem în mișcare forțele lor invizibile, să purtăm aceleași lupte și să experimentăm, împreună cu Ilie și cu Daniel, că „mare putere are cererea fierbinte a celui drept” (Iacov 5.16). În capitolul 11, Dumnezeu îi deschide profetului său o largă perspectivă asupra evenimentelor ce urmau să aibă loc. Trei monarhi perși aveau să se succedă: Cambises al II-lea, Gaumata Magul și Darius Histaspes (recunoscuți, respectiv, în Ezra 4.6,7,24). După ei, bogatul și puternicul Xerxes (Ahașveros din cartea Estera) va întreprinde o formidabilă ofensivă împotriva Greciei (Iavan). Apoi va avea loc ascensiunea fulgerătoare a lui Alexandru cel Mare (v. 3, 4), divizarea și mai rapidă a imperiului său „în cele patru vânturi” (izbitoare ilustrație a cărții Ecclesiastul), urmată de îndelungate certuri între principalii săi moștenitori.

Acest capitol anunță și istorisește în detaliu rivalitatea dintre două din cele patru dinastii în care avea să fie împărțit imperiul grec al lui Alexandru. În acest împărat al Nordului se recunoaște linia Seleucizilor, guvernând regiunile situate la nord de Palestina: Siria, Asia Mică, în timp ce împărății Sudului sunt Lagizii (sau Ptolomeii), stăpânind Egiptul. Între aceste două puteri rivale aveau să alterneze războaiele și tratatele de alianță, cu lingușiri omenești, șantaje și amenințări, căsătoriile diplomatice și asasinatele. Relațiile dintre națiuni nu s-au schimbat deloc de atunci, iar manualele de istorie nu sunt altceva decât triste reflectări despre ce conține inima omului: lăcomie (v. 8), violență și crime (v. 14), moravuri rele (v. 17), înșelăciune (v. 23), corupție (v. 24), trădare (v. 26), minciuni (v. 27). Cât de deșartă apare, după două mii de ani, retrospectiva acestor conflicte având drept miză țara lui Israel (v. 16) și care-i va măcina în guvernări de scurtă durată pe acești monarhi îngâmfăți! Politica internațională din perioada împărățiilor aparținând dinastiei Seleucizilor și a Ptolomeilor este descrisă aici anticipat într-un mod atât de exact, încât unii raționaliști, încurcați, au făcut tot posibilul pentru a demonstra că acest capitol nu putea fi scris decât după împlinirea evenimentelor pe care acesta le anunță.

Nicio profeție din Scriptură nu se interpretează separat, ceea ce înseamnă că nu poate fi izolată din planul general al lui Dumnezeu (2 Petru 1.20). Astfel, începând cu versetul 36, cum arată înseși cuvintele Domnului, avem tabloul unor evenimente care se află încă în viitor și pentru care cele din trecut au slujit, într-un fel, doar drept schiță sau introducere. Antioh Epifanus, regele Siriei, desemnat fără echivoc în versetul 31, cel care pentru a se răzbuna pe iudei sacrifică o scroafă în templu și apoi așază acolo statuia lui Jupiter, nu este decât un antetip al viitorului împărat din Nord sau Asirian. Acestui personaj profetic i se aplică versetele 40-45, în timp ce versetele 36-39 îl privesc pe Antihrist, „împăratul”, care în același „timp al sfârșitului” se va face adorat în Ierusalim. El va fi supraomul așteptat, reunind și desăvârșind în persoana sa, sub acapararea lui Satan, toate tendințele perverse și orgolioase ale inimii omului. Acționând după bunul lui plac (în contrast absolut față de Hristos – Evrei 10.7), proferând cele mai grave hule împotriva lui Dumnezeu, disprețuindu-L pe Unsul Său, ridicându-se mai presus de orice, sprijinit de bani, de violență și de minciună, iată duhul Antihristului, care nu este greu de discernut în lume chiar și astăzi (1 Ioan 2.18,22,23).

Împlinirea celor dintâi evenimente ale profeției este garanția că și cele anunțate pentru timpul sfârșitului vor avea loc cu certitudine. Perioada actuală a harului este ca o lungă paranteză care întrerupe de aproape două mii de ani cursul profeției. Ea dă acum fiecăruia ocazia de a se întoarce la Dumnezeu, pentru a se pune la adăpost de judecata viitoare. Dintre cei din poporul lui Daniel, „oricine va fi găsit scris în carte” va fi eliberat (v. 1b). Cei care sunt numiți înțelepți vor învia pentru viața eternă; ceilalți, pentru grozăvia pierzării eterne. Atunci va lua sfârșit vremea rânduită pentru judecată; soarta fiecărui om va fi definitiv stabilită și absolut nimic nu va mai constitui vreun obstacol în desfășurarea pe pământ a planurilor lui Dumnezeu. Profeția, să nu uităm, îl are întotdeauna ca obiect pe Israel; chiar istoria împărățiilor neamurilor este privită aici în relație cu poporul ales. Gândurile lui Dumnezeu însă au ca centru invariabil întâi de toate gloria lui Hristos. De aceea ele sunt pecetluite și ascunse de cei răi, în timp ce înțelepții sunt invitați să le înțeleagă. Noi de asemenea le vom înțelege, în măsura în care vom avea pe inimă această glorie a Domnului Isus.